

GOED FREED

De tsjinst fan Goed Freed hat it karakter fan in wacht by it krús. We steane stil by it lijen fan Kristus yn it besef dat syn lijen troch giet oan't hjoed de dei ta. Nei't Blaise Pascal (1623 -1662) it sei: Jezus sil yn deadsneed wêze oan't yn it lêst fan de dagen. Hieltiid noch wurde minsken opoffere oan de belangen fan oaren en hieltiid noch komme minsken om troch achteleazens fan oaren. Yn harren, stjêrt Kristus, oan't hjoed de dei ta. Krektlyk as yn al dejingen dy't harren ynset foar rjocht en frede mei de dea bekeapje moatte. Goed Freed is in oanklacht tsjin al dit lijen. At dizze oanklacht net heard wurdt, kin it net goed wurde.

Liturgyske kleur is pears; de kleur fan ynkear.

Wij folgje it ferhaal fan Jezus lijen en stjerren en tinke oan alle leed yn 'e wrâld. We begjinne yn stilte en geane ek wer yn stilte nei hûs.

Liturgische schikking

Johannes 18:1-19:42

Kerntekst: 'Ik ben het. Als jullie Mij zoeken, laat deze mensen dan gaan', Johannes 18:8

Schikking:

Het kruis ligt op de stenen. Een liggend kruis zodat we het goed kunnen zien en ons hoofd moeten buigen. Tussen de stenen bloeien de rode anemonen die het lijden symboliseren. Rood, de kleur van pijn en verdriet.

Kantorij: ned., froulju: frysk, manlju: ned., allegear: frysk

Blijf bij Mij en waak hier met Mij. Wa - kend en
Bliuw by my en weit - sje mei my. Weit - sje en

bid - dend, wa - kend en bid. bid. bid,
weit - sje en bid. dend.

STILTE

Biddend en meditearjend ferbine wy ús yn dizze oere
mei eltsenien dy 't de krúswei fan fertriet en rou gean moat.

We besykje by harren te kommen.

By ús sels, bij elkoar; by ús eigen pine en dy fan inoar
om te besykjen dy mei elkoar te dielen.

Biddend en meditearjend stelle wy ús ûnder de oanklacht
dy't der útgiet fan ûnnedich lijen.

Sa folle pine,

Sa folle fertriet,

Safolle iensumens

dy't der net hoechden te wêzen,

at wy minsken ús plak witte soenen.

Biddend en meditearjend
 wolle wy tinke oan dyjingen,
 dy't foar frede en rjocht,
 of omdat se oaren net oan harren lot oerlitte wolle
 it krús op har nimme,
 it krús fan iensumens,
 fan nachten sûnder sliep,
 fan finzenskip,
 faaks sels fan 'e dea.
 Yn harren is Kristus ûnder ús
 Oant hjoed de dei.
 Wy folgje Jezus op syn krúswei.
 Yn'e hope bemoedige te wurden ús eigen krús te dragen.
 Wy geane nei Golgota.
 Mei de bea dat de konfrontaasje
 mei ûnskuldich lijen
 wat mei ús dwaan sil,
 en minsken fan ús makket
 dy t harren plak witte.

Wy wolle dizze jûn weitsje by Jezus' krús
 mei it doel dat wy him werkenne yn ús deistich libben en ek dan
 by him wêze sille.
 Wy gean de krúswei,
 opstannich by tiden, om safolle fertriet,
 hoopjend op útkomst:

Cantorij zingt de psalm van Goede Vrijdag: Psalm 22a

Allen zingen het refrein; aan het begin van de psalm zingt de cantorij het refrein eerst een keer voor

1.
 Mijn God, roep ik overdag, en Gij zwijgt
 ik roep het 's nachts en Gij laat mij maar roepen. **Refrein**

2.

Onze vaderen hadden vertrouwen in U,
vertrouwen en Gij zijt hun redding geweest. **Refrein**

3.

Zij riepen om U en Gij waart hun uitkomst,
en nooit hebt Gij dat vertrouwen beschaamd. **Refrein**

4.

Ik ben geen mens meer, ik ben een worm,
gehoond door de mensen, veracht door de buurt. **Refrein**

5.

Ik ben bespottelijk in aller ogen,
iedereen lacht me hoofdschuddend uit: **Refrein**

6.

'Hij zocht het bij God, laat die hem dan redden,
laat God hem bevrijden, die houdt toch van hem'. **Refrein**

DE KRUISWEGMEDITATIE

GETHSEMANE

***Hier op deze plek,
in dit woud van verwarring
vraag ik jullie waak met mij***

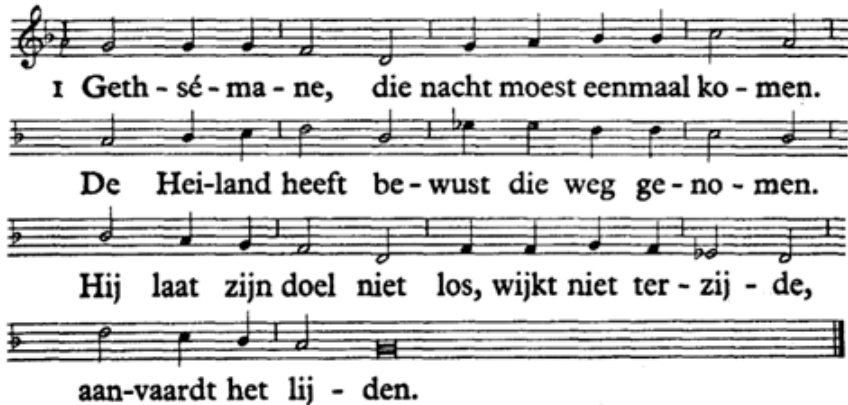
***Hier in deze tuin
waar alles anders is
dan anders ben ik alleen
Hier stil geworden
zoek ik mijn Vader
zijn wil geschiede
Is dit zijn wil?***

***Hier
ben ik***

Waar zijn jullie?

Lied 180:1 (oude liedboek)

i Geth - sé - ma - ne, die nacht moest eenmaal ko - men.
De Hei - land heeft be - wust die weg ge - no - men.
Hij laat zijn doel niet los, wijkt niet ter - zij - de,
aan - vaardt het lij - den.

**Waarom moest je mij zo verraden?
Je kon toch ook wijzen?
Zeggen 'hij is het'?
Was er geen ander teken?**

**Waarom zo?
Moest ik je zien?
Moest ik je voelen?
Wat wilde je me zeggen?**

**Waarom zo?
Waarom een kus?**

Lied 587: 1

1.

Licht voor de wereld, geeft U zich gevangen
in deze nacht van duistere belangen?
Ik zoek U, Heer, en vraag U: maak mijn oren
heel om te horen.

HET SANHEDRIN

***Ik sta voor jullie tribunaal.
Jullie weten het,
jullie kennen alle woorden
alle teksten,
jullie wel.***

***Wat kan ik zeggen?
Die ene God,
Hij kent,
Hij weet
Hij heeft gesproken.
Jullie hoorden niet.
Daarom zwijg ik.***

Lied 558: 6

6.

Om het zwijgen, het geduld, waarmee Gij de wet vervult,
als men vruchteloos zoekt naar schuld, Kyrie eleison.

VERRAAD

***Petrus,
Jij ging met me mee.
Ik zag je moed en hoe bang je was.***

***Blijven als het moeilijk wordt,
de diepte zien,
geen antwoord weten,
wie kan het?***

***Je wilde zo graag.
Ik zag hoe je angst het won.***

***Drie maal hoorde ik je zeggen:
Ik? Ik ken hem niet!***

Lied 561: 1

1 O lief - de die ver-bor-gen zijn
in die - pe stil-ten eeu-wig-heid,
er-barm u o - ver ons be-staan,
het wordt ver - ra - den en ver-daan.

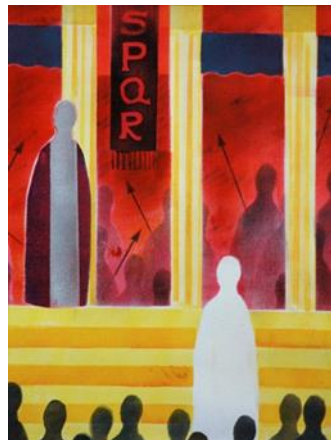
VOOR PILATUS

***De macht van Rome
tegenover mijn onmacht.
Kracht tegenover kracht.***

***Jij bent de landvoogd
Jij mag het zeggen: 'ja' of 'nee'?
Of durf je niet?
Moeten anderen het doen?***

Ben jij onschuldig? Of ik?

***Was je handen maar niet.
Er kleeft iets aan.
Ze worden niet schoon.***

Lied 558: 7

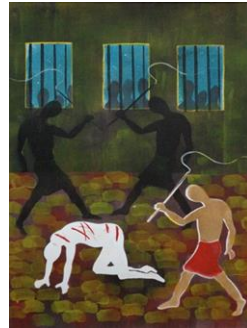
7.

Om het woord van godd'lijk recht dat Gij tot uw rechters zegt,
-zelf hebt G'uwe geding beslecht,- Kyrie eleison

MARTELING

***Nog dieper.
Kijk maar niet,
probeer niet het je voor te stellen
dat de ene mens
de andere dit aandoet.***

Kijk maar niet.

Cantorij: Lied 577: 2

2.

Wie heeft U zo geslagen,
Waarom moet Gij verdragen
Die bitterheid en pijn?
Gij zijt toch zonder zonde,
Toch niet in 't kwaad gebonden
Als wij en onze kind'ren zijn.

***Veroordeeld, bespot,
waarom toch?
Wie was er zo bang voor je?
Wie maakte jou zo groot?***

***Ze bogen
om je te breken.
En toch ben je geen andere weg gegaan***

Lied 587: 4

4.

Hier is God zelf, ontdaan van alle glorie,
de mens die uit de hemel is geboren.
Ik ben de gesel die hem openhaalde,
ik laat hem vallen.

***Een kruis dragen,
ik was niet de enige,***

niet de eerste en niet de laatste.

***De een gaat gebukt,
de ander loopt weg,
de derde kijkt toe.***

***Het drukt op mijn schouders.
Het hout. En de haat.
En ik weet niet
wat erger is.***

***Droeg ik mijn kruis?
Of het jouwe?***

Cantorij: Lied 576b: 1 en 2

1.

O hoofd vol bloed en wonden, bedekt met smaad en hoon,
o hoofd zo wreed geschonden, uw kroon een doornenkroon,
o hoofd eens schoon en heerlijk en stralend als de dag,
hoe lijdt Gij nu zo deerlijk! Ik groet U vol ontzag.

2.

O hoofd zo hoog verheven, o goddelijk gelaat,
waar werelden voor beven, hoe bitter is uw smaad!
Gij, eens in 't licht gedragen, door engelen omstuwde,
wie heeft U zo geslagen gelasterd en gespuwd?

***Soms is er iemand die helpt,
niet eens altijd vrijwillig.
Vandaag is het Simon.
Zijn naam betekent: 'hij die hoort'.
Ik weet niet of hij wilde,
het werd hem opgedragen
en hij luisterde.
Het geeft niet hoe het kwam.***

**Soms even
draagt iemand je kruis met je
mee.**

Soms draag je.

Soms word je gedragen.

Muziek: Menuet uit cellosuite in G-groot van J. S. Bach
(1685-1750)

**De uiterste grens,
nu geen enkele hulp meer,
alleen gelaten, alleen maar pijn.**

Is er iemand die hoort?

Muziek: Sarabande uit cellosuite in d-klein van J. S. Bach

**Buigen, boog, gebogen.
Breken, brak, gebroken.**

**Wie zijn ze
die dit kunnen aanzien?**

Lied 587: 6

6.

Zing met de psalm: geen woord is er gebroken
de waarheid is gezien om te geloven.

Daarom Heer Jezus, met de ooggetuige
Wil ik mij buigen.

Duisternis.

**'Mijn God, mijn God,
waarom hebt Gij mij verlaten?'**

**In de verte de vrouwen.
Machteloos, verslagen,**

maar gebleven

DOVEN PAASKAARS *(lichten in kerk uit)*
Opvouwen liturgisch kleeed

Stilte *Na stilte schaarse verlichting weer aan*

Cantorij: "AVE VERUM CORPUS"

Ave, ave verum corpus
natum de Maria Virgine.
Vere passum, immolatum
in cruce pro homine:

Cuius latus perforatum
unda fluxit et sanguine:
Esto nobis praegustatum
in mortis examine.

in mortis examine.

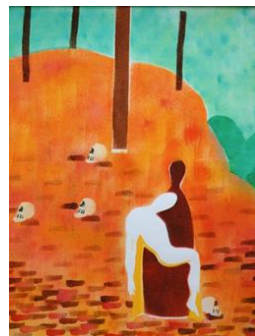
*Gegroet, waarachtig lichaam
geboren uit de Maagd Maria
Dat werkelijk heeft geleden
en voor de mens geofferd is aan
het kruis*

*Uit welks doorboorde zijde
water met bloed vloeide
wees voor ons een voorsmaak
Tijdens de beproeving van de
dood*

Het is voorbij.

**Jozef van Arimathea deed
wat hij nog kon doen.**

**Hij wikkelde het lichaam in linnen
hij droeg het,
weg van de schedelplaats**

**Hij droeg het
en legde het in een graf**

Liet 590: cantorij 1, allen 2 en 3

1.

No sinkt it ljocht,
it is folbrocht
al wat de Heilân dwaan soe,
dy't ús yn syn leafde socht
en syn libben jaan woe.

2.

2 Gjin hâld en wâld joech Him de wrâld,
gjin plak om thús te hear-ren;
al syn ûn-skuld waard Him straf
en syn lib - ben stjer - ren.

3.

Is dit syn thús?
Hat dan it krús
Him net genôch tamtearre?
Moat de Hear as ien fan ús
by de deaden hearre

IT BEKLACH FAN GOD

Foargonger:

Myn folk,

Wat haw ik jim oandien, wêr haw ik jim mei ôfmêde?

Út it neat haw ik de ierde oan it ljocht roppen.

har seinige mei oerfloed en oan jimme hannen tabetroud.

Mar myn wyngerd is feroare yn in wyldernis,

myn libbenswurk in woastenij wurden.

Wêrom litte jimme dit ta?

Allegear: refrein Liet 547

Ky-ri- e e - lei - son, Hear, o bliuw ús nei,

Gean mei ús de reis oan nei de iiv' - ge dei.

Foargonger:

Ik haw de doar fan de finzenis foar jimme iependien,

mar hieltiid wer meitsje jimme oaren ta slaaf,

litte oaren de priis betelje foar jimme rykdom,

en litte jimme jim sels ta slaven meitsje fan eangst en begearte.

Wêrom litte jimme dit ta?

Allegear: (*refrein Liet 547*)

Foargonger:

Ik haw jim myn Wet jûn,

en it wurd fan leafde, rjocht en frede

yn jimme eigen herten skreaun.

Wêrom litte jimme je dêr dan dochs fan ôfbringe?

Allegear: (*refrein Liet 547*)

Foargonger:

Mei oerfloed haw ik jimme seinige,
hoe kin it dan dat op myn ierde
bernehannen leech bliuwe
en minsken stjerrjen fan 'e hûnger?

Allegear: (*refrein Liet 547*)

Foargonger:

Ik haw jimme myn Soan jûn,
teken fan myn leafde,
byld fan rjocht en frede..
Ik haw him by jim wêrombrocht
út de dea,
noch altyd noecht hy jimme
ta syn tsjinst,
mar hy wurdt ôfwiisd ,
ferhúne,
fernedere
oeral wêr it brea krap is,
it wapen machtich,
de wierheid net sein wurde mei.
Wêrom litte jimme dit ta?

STILTE**Sjonge: "GOD FAN FIER..."**

1.

God fan fier en hein ús Heit
Dat wij hilligje jo namme
Ûnder ús sa faak ûntwijd
Troch jo eigen bern beskamme.

2.

Bûch de folken nei jo wet,
lit jo ryk op ierde komme.
Byn jo wil ús op it hert
en wy sykhelje ferromme.

3.

Jou ús hjoed ús deistich brea
en ferjou wat wy misdiene,
sa't ek wy ferjûn ha, Hear,
al dy't skuldich foar ús stiene.

4.

Lit oer ús gjin neare nacht,
liet ús net yn blyn begearen.
Binne wy yn duvels macht,
Hear, ferlos ús fan `e kweade.

5.

God fan fier en hein ús Heit,
wûnder heimnis is jo namme,
grut yn krêft en hearlikheid,
oant yn alle tiden. Amen

Foargonger:

Stjerre oan in krús
is in marteldea
in oanklacht

Jezus ûnskuldich lijen en stjerren
is wurden ta teken fan trou oan rjocht en wierheid
oan't yn `e dea, teken fan leafde oan't yn 't úterste
Dêrfoar wolle wij yn earbied de holle bûge en sjongend bidde:

Avondgebed Lied 247: 1 en 3

1.

Blijf mij nabij, wanneer het duister daalt.
De nacht valt in, waarin geen licht meer straalt.
Andere helpers, Heer, ontvallen mij.
Der hulpelozen hulp, wees mij nabij.

3.

U heb ik nodig, uw genade is
mijn enig licht in nacht en duisternis.
Wie anders zal mijn leidsman zijn dan Gij ?
In nacht en ontij, Heer, blijf mij nabij.